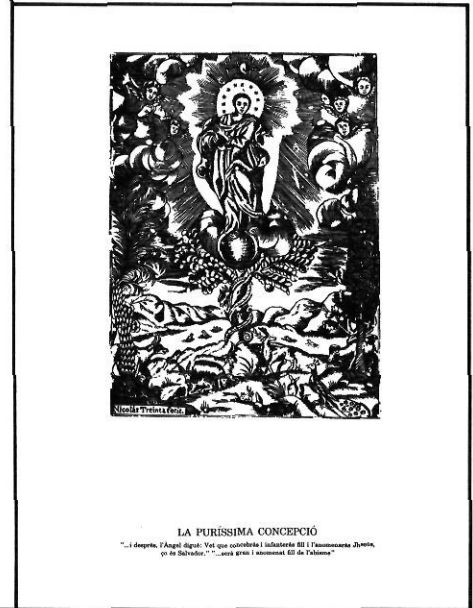
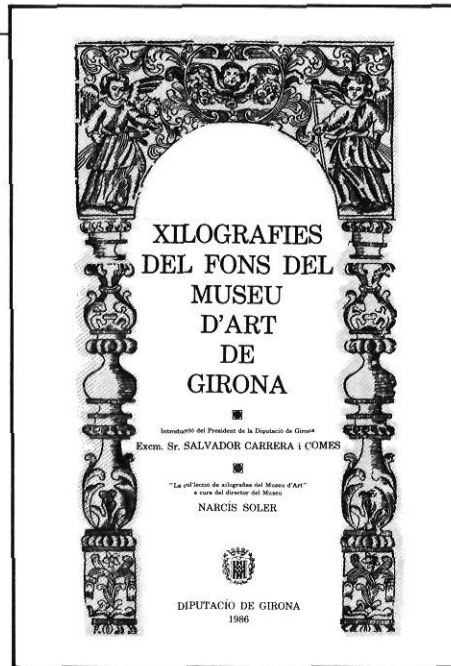

Xilografies recuperades,
divulgació restringida.

i de persuadir-nos. I el seu poder de penetració pot ser més intens que el de la paraula escrita: més immediat i més durador alhora.

La imatge té també un poder de transformació. Pot arribar a capgirar la nostra percepció i fer-nos veure la realitat a través de cànons que li són propis: paisatges que recorden pintures, indrets que semblen targetes postals o panorames que ens fan enyorar la càmera cinematogràfica.

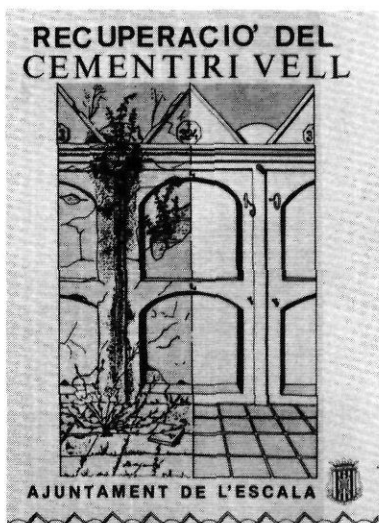
Tot això ho fa la imatge gràcies a una condició subtil que li és exclusiva. La imatge no és només un testimoni del passat o un mirall del present, sinó quelcom més impalpable que es troba en la seva mateixa essència: una representació. I, des dels temps més remots, aquesta representació porta sempre una càrrega simbòlica i és revestida d'un caràcter misteriós i sagrat. A casa nostra, aquesta connotació es fa palesa en el llenguatge popular: per a l'home del carrer, una imatge, en l'estricta accepció del mot, és la representació d'una divinitat o d'un sant. Igualment, les il·lustracions dels llibres, sigui quin sigui el seu contingut, s'anomenen *els sants*.

L'antic art del boix i de la xilografia es nodria també, bàsicament, d'imatges religioses. A Girona comptem amb una col·lecció única de 1800 xilografies dels segles XVII i XVIII, utilitzades en la producció de llibres i estampes impresos a la ciutat. Segons Joan Amades és, en quantitat, la col·lecció més important del món. Ara la Diputació, que va adquirir fa uns anys aquest tresor, no ha volgut que les peces romanguessin recloses en el Museu d'Art, destinades només a la contemplació dels estetes o a la investigació dels especialistes. Les ha volgut divulgar i n'ha publicat unes quantes, en un llibre de bibliòfil i en unes carpetes. Tant una fórmula com l'altra resulten encara molt restringides, i caldrà trobar-ne d'altres per tal de posar aquest material més a l'abast.

Sigui com sigui, aquestes imatges del passat tornen a les nostres mans. Darrera el primer impacte del seu traç rotund hi descobrim una forta capacitat de representació i una gran potència comunicadora. De tornada de tantes imatges supèrflues, el seu poder se'ns revela, al cap dels segles, amb una nova plenitud.

El cementiri salvat

“Ja no dormen els morts / dintre les tombes blanques. / El nacre del record / quieta pau abrigo”. Així parla Mª Àngels Anglada del cementiri de l'Escala, com Sagarra va parlar del del Port de la Selva o Espriu del d'Arenys. Cada cementiri deu tenir el poema que es mereix,

però val a dir que el de l'Escala se'ls mereixia tots, perquè durant vint anys va viure sota l'amenaça de l'anorreament. L'any 1963, en efecte, l'Ajuntament feia saber que el recinte seria convertit en plaça pública perquè entoria el desenvolupament normal dels edificis, sense explicar que eren els edificis alçats per l'especulació barroera els que pertorbaven i destrossaven el bucòlic paratge que els antics escalencs havien destinat als seus morts.

Més de vint anys de lluita, a vegades aferrissada, han donat com a fruit la declaració del cementiri com a Monument Històric-Artístic Nacional de Catalunya. Ara l'Ajuntament ha encarregat la seva restauració a l'arquitecte Benet Cervera, un dels qui més havien lluitat per la seva integritat. El nou projecte, que també ha suscitat polèmica, vol convertir el cementiri en "un espai urbà de qualitat que, tot i mantenint la seva insòlita especificitat, formi part del teixit de relacions i d'activitats que és avui una vila gran com l'Escala". Això exigeix un enjardinament integral que lligui el cementiri a la imatge urbana de la vila com un equipament cultural apte per ser contemplat i estudiat: "Ha de ser, com ja ho fou, una fita des del mar però sobretot des de terra, dins l'ambigüitat i la despersonalització de l'entorn edificat que avui el rodeja. Ha de ser, com ja ho fou, un clos blanc, un reducte per al record, la memòria i la reflexió..."

Aquesta peça bàsica de la personalitat escalenca, salvada per la tossuderia i per la força d'una reivindicació col·lectiva, sembla haver inspirat una estrofa premonitòria d'*El cementiri marí* de Paul Valéry:

"Mes dins la nit tota espessa de marbres,
un vague poble, a les arrels dels arbres,
molt lentament ha pres partit per tu".

Cementiri de l'Escala: "un reducte per al record, la memòria i la reflexió".

